

**Az Országgyűlés
Európai ügyek bizottsága**

Országgyűlés Hivatala

Irományszám: B | 15096

Érkezett: 2017 ÁPR 18.

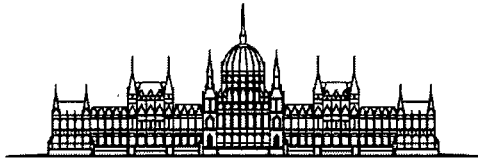
**Kövér László úr,
az Országgyűlés elnöke részére**

Tisztelt Elnök Úr!

Az Országgyűlés Európai ügyek bizottsága az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat 142. § (2) bekezdése alapján benyújtja a villamos energia belső piacáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelettervezet (átdolgozás) [COM (2016) 861; 2016/0379 (COD)], valamint a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvtervezet (átdolgozás) [COM (2016) 864; 2016/0380 (COD)] vonatkozásában az **indokolt vélemény elfogadása feltételeinek fennállásáról** szóló jelentését.

Budapest, 2017. április 18.

Dr. Hörsik Richárd
a bizottság elnöke

**Az Országgyűlés
Európai ügyek bizottsága**

Bizottsági önálló indítvány

Jelentés

a villamos energia belső piacáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelettervezet (átdolgozás) [COM (2016) 861; 2016/0379 (COD)], valamint a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvtervezet (átdolgozás) [COM (2016) 864; 2016/0380 (COD)] vonatkozásában az indokolt vélemény elfogadása feltételeinek fennállásáról

Előadó: Dr. Hörcsik Richárd
elnök

Budapest, 2017. április 18.

1. A szubszidiaritásvizsgálat jogszabályi háttere

A szubszidiaritás elve értelmében a döntéseket mindig a lehető legalacsonyabb szinten kell meghozni.

Az Európai Unióról szóló szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 5. cikke¹ alapján a szubszidiaritás elvének egy tervezett uniós intézkedés akkor felel meg, ha az tagállami szinten nem megvalósítható, illetve, ha a kitűzött cél uniós szintű fellépéssel jobban, hatékonyabban elérhető és az uniós szintű intézkedés hozzáadott értéket teremt.

Az EU-tagállam nemzeti parlamentje a lisszaboni szerződéshez csatolt 2. jegyzőkönyv² alapján jogosult az európai uniós jogalkotási javaslatokkal kapcsolatban – egy jogilag szabályozott eljárásban – vizsgálni a szubszidiaritáselv érvényesülését. Amennyiben az adott parlamenti kamara az elv sérelmét állapítja meg, indokolt véleményét a jogalkotási javaslat közzétételétől számított nyolc héten belül megküldheti az előterjesztőnek – az Európai Bizottságnak –, illetve az uniós jogalkotóknak. A 2. jegyzőkönyvben meghatározott számú indokolt vélemény esetén az előterjesztőnek felül kell vizsgálnia a jogalkotási javaslatot és végső esetben vissza is vonhatja azt. Az eljárás célja, hogy a nemzeti parlamentek szükség esetén megakadályozhassák, hogy az uniós intézmények átruházott hatásköreiket túllépjék.

Az Országgyűlés Európai ügyek bizottsága egy uniós jogalkotási javaslatot a szubszidiaritás elvének érvényesülése szempontjából az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 71. § (1)-(2) bekezdése, valamint az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat (a továbbiakban: HHSZ) 142. § (1)-(2) bekezdése alapján vizsgálhatja.

Amennyiben az Európai ügyek bizottsága megállapítja, hogy egy jogalkotási javaslat ellentétes a szubszidiaritás elvével, úgy az indokolt vélemény elfogadása feltételeinek fennállásáról szóló jelentést, és a jelentés elfogadásáról szóló határozati javaslatot terjeszt elő. A HHSZ 142. § (3) bekezdése alapján az Országgyűlés dönt a jelentés és a határozati javaslat elfogadásáról. Az indokolt vélemény előterjesztésére rendelkezésre álló nyolchetes határidő objektív, ezért az Országgyűlésnek ezt célszerű figyelembe vennie.

2. A szubszidiaritásvizsgálat tárgya: az Európai Bizottság jogalkotási javaslatai

Az Európai Bizottság 2016. november 30-án terjesztette elő „Tiszta energia minden európainak” című intézkedéscsomagját, amelynek részét képezi az alábbi két jogalkotási javaslat:

- a villamos energia belső piacáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelettervezet (átdolgozás) [COM (2016) 861; 2016/0379 (COD)], (a továbbiakban: rendelettervezet), valamint
- a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvtervezet (átdolgozás) [COM (2016) 864; 2016/0380 (COD)], (a továbbiakban: irányelvtervezet).

¹ A szubszidiaritás elvének érvényesüléséhez kapcsolódó uniós jogszabályi háttér és az eljárás lehetséges következményei a Mellékletben olvashatók.

² Az Európai Unióról szóló szerződéshez, az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez, illetve az Európai Atomenergia-közösség létrehozásáról szóló szerződéshez csatolt, a szubszidiaritás és arányosság elvének alkalmazásáról szóló 2. jegyzőkönyv.

Az Európai Bizottság által előterjesztett intézkedéscsomagban három téma különös figyelmet kap: az energiahatékonyság előtérbe állítása, az EU globális vezető szerepe a megújuló energiaforrások területén, valamint az energiafogyasztók számára biztosított méltányosság.

A jogszabálytervezetek célja a villamosenergia-piac átalakítása, oly módon, hogy a megújuló energia felhasználása megfelelően integrálásra kerüljön az energiarendszerbe, továbbá biztosítva legyenek a szükséges jogszabályi keretek, amelyek fogyasztóközpontúak, a rugalmas és versenyképes belső energiapiac kiteljesítését jelentik. Az intézkedéscsomag része az energiaunió megvalósításának, amelyben különös hangsúlyt kap az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások előtérbe állítása, valamint a stabil energiaellátás és az integrált energiapiac, továbbá a szabályozott energiaárak kivezetése.

A rendelettervezet és az irányelvtervezet jogalapja az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 194. cikkének (2) bekezdése, amely alapján az Európai Unió hatásköre az energiapiac működésének biztosítására, az energiaellátás biztonságának garantálására, az energiahatékonyságra és az energiatakarékosságra, valamint az új és megújuló energiaforrások kifejlesztésének előmozdítására; és az energiahálózatok összekapcsolásának előmozdítására terjed ki. Ugyanakkor az EUMSZ 194. cikkének (2) bekezdése azt is rögzíti, hogy az uniós intézkedések nem befolyásolhatják a tagállamok jogát az energiaforrások kiaknázására vonatkozó feltételek meghatározására, továbbá nem befolyásolhatják a tagállamok különböző energiaforrások közötti választását és energiaellátásuk általános szerkezetét.

A villamosenergia-piac szerkezetátalakítának eleme a regionális együttműködés szorosabbra fűzése, amely az Európai Bizottság szerint azért is szükséges, mivel a nemzeti szinten hozott, összehangolatlan döntések az európai fogyasztóknak jelentős költségeket okozhatnak. E megközelítésbe illeszkedve az Európai Bizottság azt is javasolja, hogy a szabályozói felügyelet is újragondolásra kerüljön, és az Energiaszabályozók Európai Uniós Együttműködési Ügynöksége (ACER) számára nagyobb jogosultságot biztosítana a koordinált regionális döntést kívánó, határokon átnyúló kérdések rendezésében.

3. Az Európai ügyek bizottságában lefolytatott szubszidiaritásvizsgálat a rendelettervezet vonatkozásában

A villamos energia belső piacáról szóló COM (2016) 861 számú rendelettervezet célja, hogy megalapozza az európai energiaunió számára – különösen a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keretben – kitűzött célok hatékony teljesítését, és ennek érdekében lehetővé tegye, hogy a piac jelzéseket adjon a rugalmasság növeléséhez, a dekarbonizációhoz és az innovációhoz.

Az Európai Bizottság szerint a rendelettervezet célja a 194. cikk alapján az európai energiapiacok integrációjának elősegítése, amely az Európai Bizottság szerint tagállami szinten hatékonyan nem biztosítható. A rendelettervezet időszerűségét az Európai Bizottság szerint az Európai Tanács (EiT) által is szorgalmazott intézkedések indokolják. Megjegyzendő, hogy a hivatkozott tanácsi következtetések stratégiákra, cselekvési tervekre utalnak, nem pedig új, regionális szervezetrendszer felállítására, vagy a tagállamok energiaszerkezetének radikális átalakítására. A 2016. december 15-i EiT következtetések például csak az egységes piaci stratégiák és az energiaunió jelentőségét általánosságban emelik ki, és ezek kiteljesítésére 2018-as határidőt szabnak.

Az Európai Bizottság a villamos energia belső piacáról szóló rendelettervezettel olyan új – az alábbiakban ismertetett - szabályok bevezetésére tesz javaslatot, amelyek a szubszidiaritás és az arányosság elvét figyelmen kívül hagyva indokolatlanul túllépnek az Európai Unióra ruházott hatáskörökön.

3.1. Először is a kapacitásmechanizmusra vonatkozó döntések uniós szintre emelése sérti a szubszidiaritás elvét, hiszen semmi nem indokolja, hogy a piaci zavarok ilyen úton történő kiküszöbölése miért nem lehetséges kielégítő módon nemzeti szinten. A szubszidiaritás elvének sérelmét elsősorban a rendelettervezet 18-24. cikkeiben meghatározott kapacitásmechanizmusok alkalmazása veti fel.

Kapacitásmechanizmusok alkalmazására jelenleg is sor kerül, olyan – az ellátásbiztonságot érintő – piaci zavarok kezelése érdekében, amelyek más módon (pl. szabályozási lépésekkel) nem kezelhetők. A mechanizmus célja a villamos energia ellátás közép- és hosszútávon történő biztosítása úgy, hogy az ellátás képes legyen fedezni az igényeket. Alapvetően a kapacitás-szolgáltatók által rendelkezésre tartott vagy újonnan kiépítésre kerülő kapacitások számára biztosítanak – az állami támogatási szabályokkal összhangban – többletbevételt, így ösztönözve olyan beruházások létrejöttét, illetve kapacitások fenntartását, amelyek piaci alapon nem valósulnának meg.

A rendelettervezet a kapacitásmechanizmusok bevezetésére vonatkozó általános követelmények között új elemként fogalmazza meg, hogy szemben a jelenlegi gyakorlattal, amikor a tagállamok saját metodológia alapján végzett elemzésekre támaszkodva tesznek javaslatot kapacitásmechanizmus alkalmazására, a tagállami javaslatnak a rendelettervezet által meghatározott európai szintű forrás-megfelelőségi vizsgálaton kell alapulnia. Ezt a villamosenergia-piaci átvitelrendszer-üzemeltetők európai hálózata (ENTSO-E) készítené elő és az ACER hagyná jóvá.

3.2. Szubszidiaritási kérdést vet fel az energiamix tagállami meghatározásának közvetett elvonása a rendelettervezet 23. cikke által, amely a kapacitásmechanizmusok létrehozásának elveit szabályozza. A 23. cikk (4) bekezdése alapján a rendelet hatálybalépése után meghozott beruházási döntések által meghatározott termelőkapacitásoknak meg kell felelniük az 550 g CO₂ /kWh kibocsátási határértéknek, amely kizárja a széntüzelésű erőműveket a kapacitásmechanizmusból. A fenti kibocsátási határérték a szén alapú villamosenergia-termelést hátrányos helyzetbe hozhatja és azon tagállamok esetében, amelyek jelentős mértékben alapoznak a szénalapú villamos energia előállításra, ez a rendelkezés az energiamix meghatározás közvetett korlátozását jelenti.

Ez sérti az EUMSZ 194. cikk (2) bekezdésében a tagállamok számára biztosított jogokat, mivel közvetetten befolyásolja a különböző energiaforrások közötti szabad választást és az energiaellátás általános szerkezetét. Az EUMSZ 194. cikk (2) bekezdése kimondja, hogy "ezek az intézkedések – a 192. cikk (2) bekezdésének c) pontját nem érintve – nem befolyásolhatják a tagállamok jogát az energiaforrások kiaknázására vonatkozó feltételek meghatározására, továbbá nem befolyásolhatják a tagállamok különböző energiaforrások közötti választását és energiaellátásuk általános szerkezetét."

Az Európai Bizottság a rendelkezések indoklásakor a hatásvizsgálatban arra hivatkozott, hogy az eltérő tagállami gyakorlatok miatt nincs megfelelő eszköze a kapacitásmechanizmusok alkalmazására vonatkozó javaslatok összehasonlítására, értékelésére. Továbbá a nemzeti szintű értékelések gyakran nem megfelelően veszik figyelembe a régiós, illetve európai piac

adta lehetőségeket, amely felesleges kapacitások létrehozásához vezethet állami támogatás biztosítása mellett.

Az összeurópai forrásoldali ellátásbiztonsági módszertan alapján végzett elemzésnek a kapacitásmechanizmus bevezetését alátámasztó értékelésként való kizárólagos alkalmazása aggályos. Az még elfogadható lenne, hogy a villamosenergia-piaci átvitelrendszer-üzemeltetők európai hálózata (ENTSO-E) egységes európai elemzési módszertant határozzon meg, illetve összeurópai elemzéseket készítsen. Emellett azonban továbbra is szükséges nemzeti és regionális szintű elemzések figyelembevétele. A tervezett intézkedés az érintett tagállam mozgásterét nagyban korlátozza, a jelenlegi ENTSO-E módszertan és adottságok tükrében minimálisra csökkenti a kapacitásmechanizmusok bevezetésének lehetőségét, ugyanis az ellátásbiztonsági mutatókat az importlehetőségek/határkeresztező kapacitások figyelembevételével határozzák meg, így a többi tagállam optimista erőműfejlesztésre vonatkozó adatszolgáltatása mellett az összeurópai elemzések nem fogják alátámasztani a kapacitásmechanizmusok szükségességét.

További probléma, hogy a rendelettervezet nem vesz figyelembe költséghatékonysági szempontokat. A rendelettervezet 18. cikk (3) bekezdése arról rendelkezik, hogy mielőtt egy tagállam kapacitásmechanizmust vezetne be, az erőforrások megfelelőségével kapcsolatos aggályok esetén elsődlegesen a szabályozási torzulások kiküszöbölését, a hiányállapotirányítás lehetővé tételét, a rendszerösszekötők bővítését, illetve az energiatárolás, a keresletoldali intézkedések vagy az energiahatékonyság kérdését kell megfontolnia. Ugyanakkor a rendelettervezet semmilyen gazdaságossági szempont elemzését nem írja elő, így fennáll annak a lehetősége, hogy egy esetleges kapacitásmechanizmusnál jelentősen drágább eszközzel kerüljön megoldásra egy jövőbeni kapacitáshiány.

3.3. Sérti a szubszidiaritás elvét, hogy a rendelettervezet regionális szintre emelné a tagállamok villamos-átviteli rendszerirányítói feladatkörének egyes elemeit. Önálló döntési hatáskörrel rendelkező regionális operatív központokat hoznának létre, amely ellentétben van azzal, hogy egyébként az EU-tagállamot terheli az ellátásbiztonság felelőssége. A regionális operatív központ létrehozása erősen korlátozza a tagállamoknak az ellátásbiztonság érdekében tehető beavatkozási lehetőségét.

A rendelettervezet indokolása szerint átvitelrendszer-üzemeltetők a regionális operatív központokon belül határozhatnának azokról a kérdésekről, amelyek esetében a széttagolt és össze nem hangolt nemzeti szintű intézkedések kedvezőtlenül hatnának a piacra és a fogyasztókra (pl. a rendszer-üzemeltetés, a rendszerösszekötők kapacitásának kiszámítása, az energiaellátás biztonsága és a kockázatokra való felkészülés terén).

A regionális operatív központok felállítása továbblép a jelenleg is működő önkéntes regionális együttműködési formákon, amelyek fejlesztésére a közelmúltban történtek kezdeményezések. Ezek kiértékelése idő és tapasztalat hiányában még nem történhetett meg, és az eredményeket az Európai Bizottság nem várta meg. A rendelettervezetben javasolt hatáskörbővítések így nem állnak arányban az elérni kívánt célokkal.

4. Az Európai ügyek bizottságában lefolytatott szubszidiaritásvizsgálat az irányelvtervezet vonatkozásában

Az irányelvtervezet vonatkozásában a szubszidiaritás elve érvényesülése elsősorban az irányelvtervezet 5. cikkében összefüggésben merülhet fel, mivel a villamos energia árának

meghatározására vonatkozó tagállami hatáskör helyébe piaci alapú árszabás bevezetését írja elő.

Az irányelvtervezet 5. cikke - piacialapú ellátási árak:

(1) A villamosenergia-ellátók szabadon határozhatják meg, hogy milyen áron kínálnak villamos energiát a felhasználók számára. A tagállamok megfelelő intézkedéseket hoznak a villamosenergia-ellátók közötti hatékony verseny biztosítására.

(2) A tagállamok célzottan biztosítják az energiaszegény vagy kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználók védelmét az energiaellátás árképzésébe való állami beavatkozástól eltérő eszközökkel.

(3) Az (1) és (2) bekezdéstől eltérve, azon tagállamok, amelyek [dátum beillesztése: az irányelv hatálybalépésének napja] -án/-én az energiaszegény vagy kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások villamosenergia-ellátásának árképzése tekintetében állami beavatkozásokat alkalmaznak, [dátum beillesztése: az irányelv hatálybalépését követő öt év] -ig folytathatják az ilyen állami beavatkozásokat. A fenti állami beavatkozásoknak általános gazdasági érdeket kell követniük, egyértelműen meghatározottnak, átláthatónak, megkülönböztetéstől mentesnek és ellenőrizhetőnek kell lenniük, továbbá az uniós villamosenergia-ipari vállalatok számára garantálniuk kell, hogy a felhasználókhöz egyenlő módon hozzáférjenek. A beavatkozásoknak, melyek nem léphetik túl az általuk szem előtt tartott általános gazdasági érdek eléréséhez szükséges mértéket, időben korlátozottaknak, valamint kedvezményezettjeik tekintetében arányosaknak kell lenniük.

(4) [dátum beillesztése: az irányelv hatálybalépését követő öt év] után a tagállamok továbbra is alkalmazhatnak állami beavatkozásokat a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartási felhasználók villamosenergia-ellátásáról szóló árképzés tekintetében, amennyiben arra rendkívüli sürgősség miatt feltétlenül szükség van. Az ilyen beavatkozásoknak eleget kell tenniük a (3) bekezdésben foglalt feltételeknek.

A tagállamok az első albekezdéssel összhangban hozott intézkedéseket azonnal alkalmazhatják, és azokat az elfogadásuktól számított egy hónapon belül bejelentik a Bizottságnak. A bejelentéshez magyarázatot kell fűzni arról, hogy más eszközökkel miért nem lehetett kielégítően kezelni a helyzetet, valamint arról, hogy miként határozták meg a kedvezményezettek körét és az intézkedések időtartamát. A bejelentés akkor tekinthető teljesnek, ha annak kézhezvételétől vagy a kért kiegészítő információk átvételétől számított két hónapon belül a Bizottság nem kér további információt.

A Bizottság a teljes bejelentés kézhezvételétől számított két hónapon belül határozatot hozhat arról, hogy az intézkedések módosítására vagy visszavonására kéri fel a tagállamokat, amennyiben úgy véli, hogy az első albekezdésben foglalt követelmények nem teljesülnek. A határozathozatali időszak a Bizottság és az érintett tagállam beleegyezésével meghosszabbítható.

Az e bekezdés alapján alkalmazott állami beavatkozás mindaddig érvényesnek tekintendő, amíg a Bizottság nem hoz határozatot arról, hogy az intézkedések módosítására vagy visszavonására kéri fel a nemzeti hatóságokat.

Az irányelvtervezet a fentiek alapján a hatálybalépését követő öt évig adna ugyan kivételes lehetőséget az energiaszegény vagy kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználók védelmében az állami árképzésre, s adott esetben „rendkívüli sürgősség” esetén a háztartási felhasználók számára öt év után továbbra is alkalmazhatnának állami árszabályozást, de ez utóbbi eset az Európai Bizottság diszkrecionális hatáskörébe utalná a döntés jogát. Ez pedig a tagállami ármeghatározási jog szükségtelen és aránytalan korlátozását jelentené, s figyelmen kívül hagyja a fogyasztói jogok védelmének és az energiaszegénység csökkentésének meglévő tagállami eszközrendszerét.

A tagállamok villamos energiaár meghatározására irányuló hatáskörének korlátozása csak abban az esetben lehetne elfogadható, ha az a tagállami intézkedéshez képest hozzáadott értéket jelent. Az energiaszektor ugyanakkor a gazdaságnak egy speciális szegmense, ahol a szabályozott árak kivezetése – az eddigi tapasztalatok szerint - nem fokozta a versenyt, viszont jelentős áremelkedéshez vezetett.

Magyarországon ugyanakkor a hatósági ár bevezetése jelentősen javította a fogyasztók pozícióját: a villamos energiát tekintve felére csökkent a hátralékok összege, több mint harmadával csökkent a kikapcsolt lakossági fogyasztók száma. Ez azt is alátámasztja, hogy a

tagállami hatósági árszabályozás megfelelő eszközt jelent a fogyasztók védelméhez és az energiaszegénység felszámolásához.

A fentiekén túl az állami ármeghatározás kivezetése azért sem szükséges, mivel a villamos energia kiskereskedelmi piacon fenntartott jelenlegi árszabályozási rendszer nem akadályozza a versenyt, ezzel nyitva hagyja a lehetőséget a fogyasztók számára a verseny piacon való villamos energia beszerzésére.

Az irányelvtervezet sérti a szubszidiaritás elvét, mivel

- egyrészt nem bizonyítja, hogy a megfizethető árak biztosítását a tagállamok sem központi, sem regionális vagy helyi szinten nem tudják kielégítően megvalósítani,
- másrészt pedig – mivel a tagállamok hatáskörét annak ellenére korlátozná, hogy nem biztosítana előnyösebb helyzetet a fogyasztók számára – azt sem támasztotta alá, hogy az említett célkitűzés elérése a tervezett intézkedés terjedelme vagy hatása miatt az Unió szintjén jobban megvalósítható.

5. Az Európai ügyek bizottságának álláspontja a szubszidiaritás elve érvényesülésével kapcsolatban

Az Európai ügyek bizottsága 2017. március 6-i ülésén a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium képviselője tájékoztatást nyújtott az irányelvtervezet és a rendelettervezet céljáról, főbb elemeiről. Az Európai ügyek bizottsága megállapította, hogy a szubszidiaritás elvének vizsgálata jogilag lehetséges, mivel az indokolt vélemény megküldésére rendelkezésre álló nyolchetes határidő az irányelvtervezet vonatkozásában 2017. május 9-én, a rendelettervezet vonatkozásában pedig 2017. május 17-én jár le.

Az Európai ügyek bizottsága 2017. április 18-i ülésén lefolytatta a szubszidiaritás elve érvényesülésének vizsgálatát és az alábbi aggályokat fogalmazta meg.

5. 1. A villamos energia belső piacáról szóló COM (2016) 861 számú rendelettervezet esetében:

- a kapacitásmechanizmusra vonatkozó döntések uniós szintre emelése sérti a szubszidiaritás elvét;
- szubszidiaritási kérdést vet fel az energiamix tagállami meghatározásának közvetett elvonása a rendelettervezet 23. cikke által;
- az összeurópai forrásoldali ellátásbiztonsági módszertan alapján végzett elemzésnek a kapacitásmechanizmus bevezetését alátámasztó értékelésként való kizárólagos alkalmazása aggályos;
- a tagállamok villamos-átviteli rendszerirányítói feladatköre egyes elemeinek regionális szintre emelése sérti a szubszidiaritás elvét. Önálló döntési hatáskörrel rendelkező regionális operatív központokat hoznának létre, amely ellentétben van azzal, hogy egyébként az EU-tagállamot terheli az ellátásbiztonság felelőssége.

5. 2. A villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló COM (2016) 864 számú irányelvtervezet 5. cikkében szabályozott piacialapú ellátási árak bevezetése szükségtelenül korlátozná a tagállamok villamos energiaár meghatározására irányuló hatáskörét, s figyelmen kívül hagyja a fogyasztói jogok védelmének és az energiaszegénység csökkentésének meglévő tagállami eszközrendszerét. Az irányelvtervezet sérti a szubszidiaritás elvét, mivel:

- egyrészt nem bizonyítja, hogy a megfizethető árak biztosítását a tagállamok sem

- központi, sem regionális vagy helyi szinten nem tudják kielégítően megvalósítani,
- másrészt pedig – mivel a tagállamok hatáskörét annak ellenére korlátozná, hogy nem biztosítana előnyösebb helyzetet a fogyasztók számára – azt sem támasztotta alá, hogy az említett célkitűzés elérése a tervezett intézkedés terjedelme vagy hatása miatt az Unió szintjén jobban megvalósítható.

Az Európai ügyek bizottsága a fentiek alapján megállapítja, hogy a villamos energia belső piacáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelettervezet (átdolgozás) [COM (2016) 861; 2016/0379 (COD)], valamint a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvtervezet (átdolgozás) [COM (2016) 864; 2016/0380 (COD)] sérti a szubszidiaritás elvét.

Melléklet

A szubszidiaritás elvének vizsgálatához kapcsolódó eljárásrend és annak lehetséges következményei

A szubszidiaritás elve az EUSZ 5. cikke szerint:

„(3) A szubszidiaritás elvének megfelelően azokon a területeken, amelyek nem tartoznak kizárólagos hatáskörébe, az Unió csak akkor és annyiban jár el, amikor és amennyiben a tervezett intézkedés céljait a tagállamok sem központi, sem regionális vagy helyi szinten nem tudják kielégítően megvalósítani, így azok a tervezett intézkedés terjedelme vagy hatása miatt az Unió szintjén jobban megvalósíthatók.

Az Unió intézményei a szubszidiaritás elvét a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról szóló jegyzőkönyvben meghatározottak szerint alkalmazzák. A nemzeti parlamentek az említett jegyzőkönyvben megállapított eljárásnak megfelelően gondoskodnak a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartásáról.

(4) Az arányosság elvének megfelelően az Unió intézkedése sem tartalmilag, sem formailag nem terjedhet túl azon, ami a Szerződések célkitűzéseinek eléréséhez szükséges.

Az Unió intézményei az arányosság elvét a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról szóló jegyzőkönyvben foglaltak szerint alkalmazzák.”

A szubszidiaritás elve érvényesülésének vizsgálata a 2. jegyzőkönyv 6. cikke alapján:

„A jogalkotási aktus tervezetének az Unió hivatalos nyelvein való továbbításától számított nyolc héten belül bármely nemzeti parlament, illetve bármely nemzeti parlamenti kamara indokolt véleményt küldhet az Európai Parlament, a Tanács, illetve a Bizottság elnökének, amelyben ismerteti azokat az okokat, amelyek alapján az adott tervezetet nem tartja összeegyeztethetőnek a szubszidiaritás elvével. (...)”

Az indokolt vélemény következménye attól függ, hogy ugyanazon uniós javaslat esetében a meghatározott nyolchetes határidőn belül hány tagállami parlament állapítja meg a szubszidiaritás elvének sérelmét.

Az eljárás során a 28 tagállami parlament országonként 2-2 szavazattal rendelkezik (összesen 56 szavazat). Az uniós döntéshozatalra érdemi befolyást az indokolt vélemények különösen akkor gyakorolhatnak, ha – az adott uniós jogalkotási eljárástól függően – a tagállami parlamentek egynegyede, egyharmada, illetve többsége állapítja meg a szubszidiaritás elvének sérelmét.

A 2. jegyzőkönyv 7. cikke alapján ún. sárga lapos eljárás esetében, amennyiben a tagállami parlamentek egyharmada (19 szavazat) állapítja meg a szubszidiaritás elvének sérelmét ugyanazon javaslat esetében, a javaslatot felül kell vizsgálni. A felülvizsgálatot követően az előterjesztő a javaslatot fenntarthatja, módosíthatja vagy visszavonhatja. A lisszaboni szerződés hatályba lépése óta sárga lapos eljárásra három esetben került sor. Első esetben a javaslat visszavonásra került, míg a másik két esetben³ az Európai Bizottság a javaslatát változtatás nélkül fenntartotta.

³ Az Európai Ügyészség létrehozásáról tanácsi rendelettervezet vonatkozásában az Országgyűlés a 87/2013. (X.22.) OGY határozatban, a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló, 1996. december 16-i 96/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvtervezet vonatkozásában pedig a 9/2016 (V.10.) OGY határozatában állapította meg a szubszidiaritás elvének sérelmét.